

RELAT DE LA PONÈNCIA

PONÈNCIA

ARIE 2007 Plurilingüismes escolars i aprenentatge de llengües

NOM DEL PONENT

Dr. Juli Palou Sangrà

GRUP DE RECERCA

Plurilingüismes Escolars i Aprenentatge de Llengües ([PLURAL](#))

NOM DEL RELATOR

Íngrid Agud Morell

ÀMBIT

Didàctica de la llengua i la literatura

OBJECTIUS DE LA RECERCA

El grup de recerca PLURAL té interès a esbrinar què fan aquells professors els alumnes dels quals alumnes obtenen bons resultats, com actuen, quines coses són les que els funcionen.

Aquest tipus de saber no es pot transferir d'un professional a un altre, ja que cada ambient és sempre singular, únic i complex i és interpretat per un docent amb el seu propi sistema de creences.

La seva investigació l'emmarquen en el paradigma «pensament dels professors», és a dir, les ideacions i les representacions dels docents. El que pensa el docent sempre guia i orienta el que està succeint a l'aula. Aquest pensament actua com a filtre.

Es busca quina és la relació entre les teories i les creences dels docents i el rendiment dels alumnes.

Un dels objectius generals és veure com es forma aquest pensament del professor que repercuteix directament en la qualitat i la significació dels aprenentatges que transmet.

Un professor té una representació del que ha de passar a l'aula i de manera més o menys explícita, sempre té una reflexió del que ha passat a l'aula, tot i que no necessàriament ha de coincidir amb la percepció que han tingut els alumnes. En aquest procés, el pensament del professor influeix directament en la reflexió preactiva i postactiva, és a dir, abans, durant i després de la situació d'aula.

A l'hora de definir què s'entén per pensament del professor, alguns autors com ara D. Woods (1996), ho defineixen com «*beliefs, assumptions and Knowledge*» ('creences, assumpcions i coneixements dels docents').

Les fonts del pensament del docent són moltes i diverses: la institució, la cultura general i el seu saber savi (lectures, formació, etc.).

Els investigadors concreten aquest saber en tres filtres cognitius: creences, representacions i sabers (CRS).

METODOLOGIA I RESULTATS

La metodologia emprada és qualitativa i se centra en l'observació a l'aula i en entrevistes (conversa guiada) amb els docents. Estableixen espais en què els docents es poden explicar, amb algú disposat a escoltar.

Aquest pensament del docent (format per creences, representacions i sabers) és molt resistent al canvi, però això no fa que el canvi sigui impossible, ja que si el passessin pel filtre del seu pensament i les seves experiències realitzarien el canvi tal «com ells volen».

De les entrevistes es desprèn l'afirmació que efectivament hi ha creences, per tant s'han de crear marcs per facilitar el canvi de les creences. La idea és que «el pensament, quan pensa, pensa contra ell mateix, perquè si no, no pensa».

Aquests marcs han de donar lloc al fet que el pensament pensi contra ell mateix. Uns espais que permetin veure la figura del docent com a figura d'acció, però també com a figura discursiva, és a dir, el docent ha de fer de mitjancer entre la intenció de la seva intervenció i el que passa a la realitat. Per esmoreir aquesta tensió, ha de tenir la capacitat de generar discurs. S'han de poder establir conceptes d'allò que se sent, que la paraula actuï, que hi hagi reflexivitat dialògica.

El procés de recerca amb els professors ha estat el següent:

1. Entrevista amb els professors, entorn a la diversitat a l'aula. Se'ls va preguntar què creien que s'havia de fer amb els alumnes que acabaven d'arribar.
2. Es van buscar els punts coincidents entre els professors.
3. Es va dur a terme una reunió de professors de diversos nivells per generar el debat entorn als punts de no-coincidència.
4. Se'ls va demanar gravar una situació d'aula, per beneficiar-se de l'estimulació del record, veure la classe amb posterioritat i fer-ne un comentari crític acompanyats dels investigadors.

Com a motiu principal per crear aquests espais de reflexió, se subratlla la importància de contrastar i mirar conjuntament allò que està passant a l'aula, ja que és desconegut per a la resta de professors, i sense aquests espais d'intercanvi entre professionals, ho continuaria sent.

És necessari introduir un ull dins l'aula, no per jutjar, sinó per entendre la complexitat de la realitat de l'aula i compartir el que fan els professionals per resoldre-la.

CONCLUSIÓ

El Dr. Juli Palou conclou explicant que es tracta d'una recerca etnogràfica, que pretén descriure i interpretar una cultura d'aula, de centre. Però en el camp de les humanitats no té cabuda el concepte de certesa i fiabilitat tal com s'entén en altres ciències.

Els professionals de l'educació no treballem amb un motlle, cada peça és singular, cada situació d'aula és única, i s'ha de deixar que cada realitat singular ens parli, i qui escolti, la interpretarà també de manera singular.

TEMES DE DEBAT (INQUIETUDS, INTERESSOS, SUGGERIMENTS DELS PARTICIPANTS)

- Comentari de la reflexió sobre la pràctica: s'ha de propiciar que els docents facin una reflexió escrita per convidar-los a pensar contra un mateix.

- Comentari sobre l'existència «natural» d'espais de reflexió: l'assistent afirma que en una escola els docents tenen la seva xarxa de relacions amb qui comenten aquestes creences. Planteja dues preguntes:

La situació analitzada a la recerca és real / genuïna quan existeix un observador en l'espai? Els docents se senten espiats i jutjats quan hi ha observació a l'aula. I els alumnes, què en pensen? Què representa per a ells?

- Comentari sobre la influència del centre: aquests espais estan molt marcats per l'escola. Es comenta que no s'aprofiten bé els espais des de la institució per dur a terme aquest contrast entre professionals, ja que és un espai sistematitzat, en què no hi ha lloc per a aquests espais de reflexió.

- Comentari sobre el pessimisme pel que fa a l'educació: hi ha una cultura negativa, es tendeix al negativisme i a la desconfiança.

- Intervenció del Dr. Juli Palou:

Especifica que, en el cas d'una recerca etnogràfica, la tasca de l'observador és oferir una «mirada protectora», en un clima de confiança, crea marcs en què la gent pugui pensar sobre el pensament.

Només en un ambient de confiança, s'abaixa la guàrdia quant a la protecció de la pròpia imatge (social) del docent.

D'altra banda, s'ha de crear un clima càlid de centre, una institució competent que crea espais de reflexió, perquè els professors puguin reflexionar sobre allò que han dissenyat i allò que finalment ha succeït.

El docent és un artista de la improvisació, és per això que es fa imprescindible deixar un espai per reflexionar sobre com s'ha resolt la situació, per generar coneixement arran de l'experiència compartida.